

Factsheet pilots Kinderen met leesproblemen in

de Bibliotheek
op school

Kunnen kinderen met leesproblemen weer plezier krijgen in verhalen en lezen? De pilots 'Aangepast Lezen en Makkelijk Lezen Plein in de Bibliotheek op school' van de Koninklijke Bibliotheek laten zien dat dit zeker mogelijk is met inzet van de juiste materialen! Kinderen en leerkrachten reageren erg enthousiast op de materialen uit de pilots. Leerkrachten zien dat de kinderen met meer plezier zijn gaan lezen, terwijl de belasting voor de school vrij laag is. Hieronder staan de belangrijkste conclusies uit de pilots.

Opzet pilots kinderen met leesproblemen in de Bibliotheek op school

In de Monitor de Bibliotheek op school PO zien we dat bij 6% van de leerlingen in groep 4 t/m 8 dyslexie is vastgesteld, en dat ruim een kwart op de Citotoets Begrijpend lezen een lage (D- of E-)score haalt. Omdat bleek dat de reguliere collectie van de Bibliotheek op school niet voldoende aansluit bij de behoefte van kinderen met dyslexie of grote leesmoeilijkheden, heeft de Koninklijke Bibliotheek twee pilots opgezet. Doel van de eerste pilot was om kinderen met leesproblemen (groep 4 t/m 8) binnen de Bibliotheek op school kennis te laten maken met passende materialen, die hun leesplezier vergroten. In een vervolgpilot op 7 basisscholen (voor regulier en speciaal onderwijs), is verder onderzocht hoe de materialen het beste in de school ingezet kunnen worden.

Aan het begin van de pilot heeft de projectleider de leescoördinatoren van de school uitleg en training gegeven in het gebruik van de materialen. De leescoördinator droeg deze kennis over op de leerkrachten. De leerkrachten zijn zelf aan de slag gegaan en konden terugvallen op de leescoördinator. De leesconsulent van de bibliotheek volgde de trainingen en was op de achtergrond aanwezig. Zij hielp kinderen bij het kiezen van geschikte boeken.

“De leerlingen zijn enthousiaster om te lezen. Daarnaast worden ze er echt door geholpen.”

Gebruikte materialen in de pilots:

De gebruikte materialen zijn:

- Daisy-roms (gesproken jeugdboeken van Bibliotheekservice Passend Lezen² via de daisy-speler, vooral populair in het SBO)
- Superboek (gesproken jeugdboeken van Bibliotheekservice Passend Lezen via de computer. Deze gratis site (alleen beschikbaar voor kinderen met leesproblemen) is ook toegankelijk via app of tablets).
- Yoleo (luister- en mee leesboeken van Dedicon via de computer, alleen beschikbaar bij aanschaf van een licentie)
- Makkelijk Lezen Plein boeken (Makkie boeken)

1 - De Bibliotheek op school is onderdeel van het leesbevorderingsprogramma Kunst van Lezen (Stichting Lezen en de Koninklijke Bibliotheek) en wordt in samenwerking met het onderwijs uitgevoerd door bibliotheken en Provinciale Ondersteuningsinstellingen. Door de diverse bouwstenen binnen de aanpak wordt de school omgevormd naar een ideale lees- en mediaomgeving. Zie ook www.debibliotheekopschool.nl en www.kunstvanlezen.nl.

2 - Voorheen Stichting Aangepast Lezen

Opzet van het onderzoek

Om te bepalen hoe bruikbaar de manier van werken uit de pilots is, hebben er uitgebreide onderzoeken plaatsgevonden. Dat gebeurde op 3 manieren:

- Observaties door de projectleider op de scholen
- Gesprekken met de leescoördinatoren en de leesconsulenten van de bibliotheek
- Vragenlijsten (o-meting en 1-meting) voor de kinderen met leesproblemen zelf, de leerkrachten, de leescoördinatoren, de leesconsulenten en de ouders.

De uitkomsten zijn verwerkt en geanalyseerd door de onderzoeksafdeling van ProBiblio.

Kinderen enthousiast over de materialen

De kinderen reageren erg enthousiast op de materialen. Bijna alle kinderen vinden Yoleo leuk. Meer dan 85% vindt Makkelijk Lezen Plein boeken, gesproken boeken via de daisypeler en Superboek leuk. Er zijn hierin geen significante verschillen tussen jongens en meisjes en groep 4-6 en groep 7-8. De kinderen geven erg enthousiaste commentaren op de materialen, vooral op Yoleo. Ze vinden het fijn om te kunnen luisteren en lezen tegelijk. Sommigen zijn ook blij dat ze merken dat ze beter leren lezen. Zo zegt een kind over de nieuwe materialen:

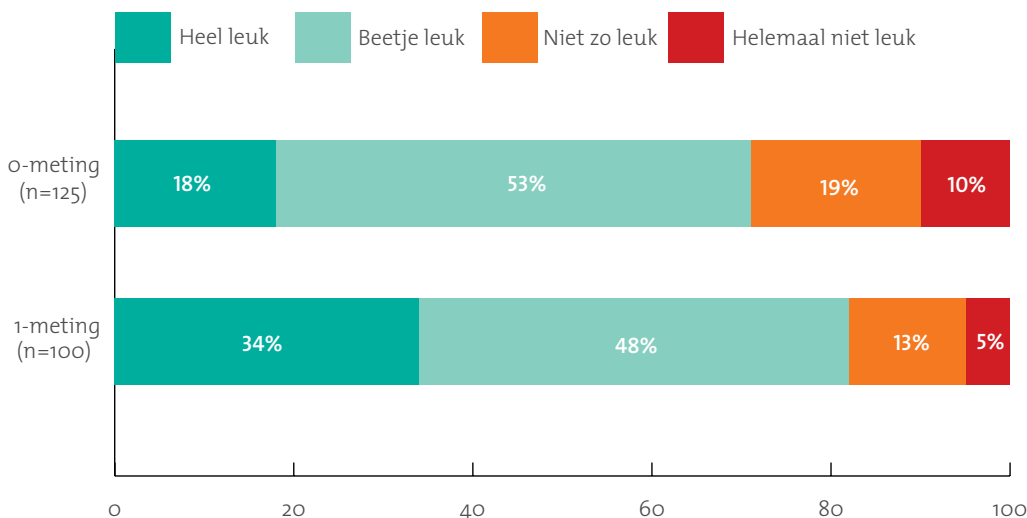
“Fijn, nou dan ga je heel erg snel vooruit met lezen en ik vind het goed dat ze het hebben verzonnen voor kinderen die dyslexie hebben en moeilijk kunnen lezen.”

Het gebruik van Yoleo en de daisypelers is voor de meeste kinderen gemakkelijk. De website Superboek is wat lastiger voor de kinderen. Veel van de kinderen (rond de 70%) vinden het wel nog steeds moeilijk om in de Bibliotheek *op school* een leuk boek te vinden. Dat blijft dus een aandachtspunt.

Leesplezier kinderen met leesproblemen neemt toe

Het leesplezier van de kinderen met leesproblemen is duidelijk toegenomen. Ze laten significant meer leesplezier zien.

Vraag: Vind je lezen leuk?

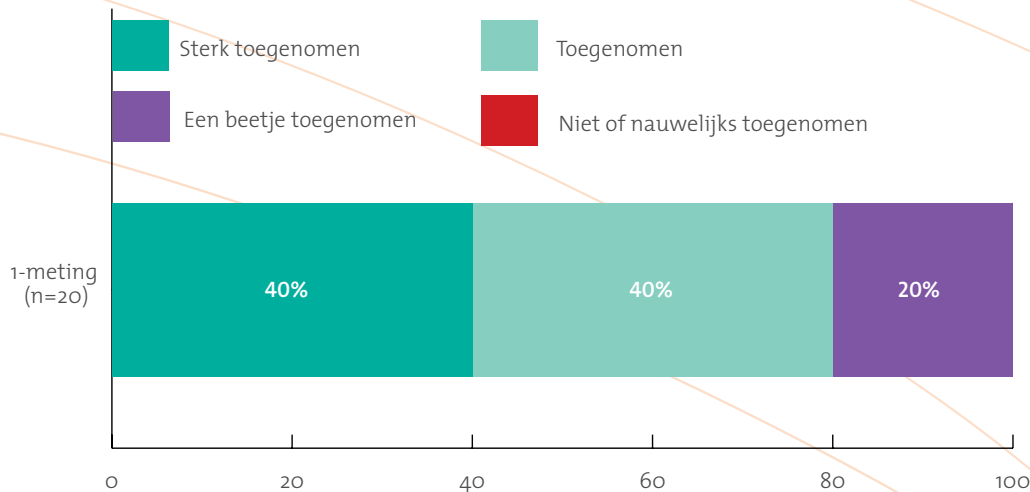

Ook de leerkrachten geven aan dat zij zien dat de kinderen met leesproblemen meer leesplezier hebben gekregen. Een citaat van een leerkracht:

“Het leesplezier bij de kinderen wordt hierdoor vergroot (...) kinderen vragen er zelf om om te lezen.”

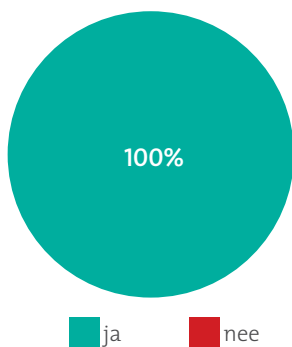
Vraag: Denkt u dat het leesplezier van de zwakke lezers is toegenomen?

De school kan beter omgaan met kinderen met leesproblemen

Kan de school nu beter omgaan met kinderen met leesproblemen? Alle leerkrachten die hebben deelgenomen aan de pilot (20 leerkrachten van 5 scholen) zeggen dat dat het geval is.

Vraag: Denkt u dat uw school dankzij de pilot in de toekomst beter met zwakke lezers om kan gaan dan voorheen?

Het enthousiasme van leerkrachten komt meestal voort uit het feit dat ze hebben gezien dat de kinderen meer leesplezier hebben gekregen, en uit het feit dat ze zelf nu geschiktere en leukere middelen kunnen inzetten om de kinderen met leesproblemen te ondersteunen:

“Leesplezier is verbeterd.”
“We weten als leerkracht beter welke materialen we kunnen inzetten. We hebben ook de beschikking over deze materialen.”

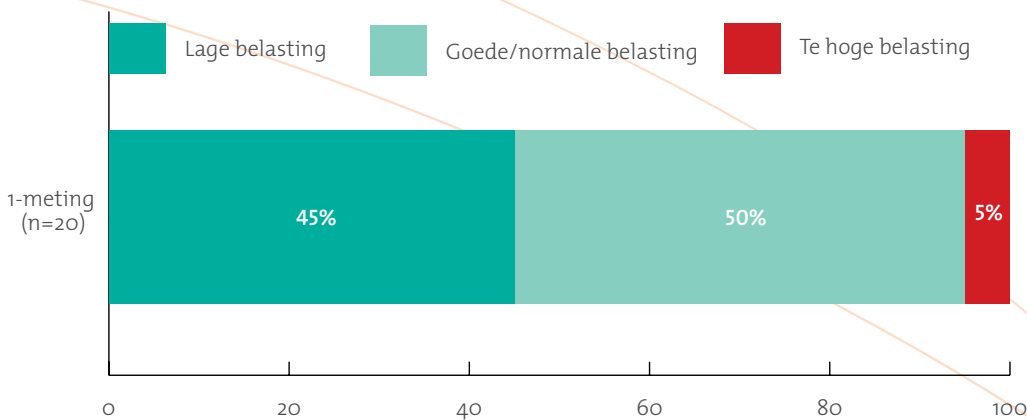
Ook vertelden de leerkrachten dat er soms erg enthousiaste ouders naar hen toekwamen. Zo vertelde een moeder aan de leerkracht dat ze zich er eigenlijk al bij neergelegd had dat haar zoon niet goed kan lezen en er ook niets aan vindt. Maar tijdens de pilot merkte ze plotseling dat hij uit zichzelf ook thuis naar zijn gesproken boeken vroeg en daar uren in kon verdwijnen!

Belasting voor leerkrachten is laag

De belasting voor de leerkrachten blijkt in de praktijk erg mee te vallen. Veel leerkrachten gaven aan dat ze er bij de opstart wel wat tijd aan moesten besteden, maar dat het daarna alleszins meevalt.

Vraag: hoe vond u de belasting voor u als leerkracht?

“De informatie staat duidelijk op papier en korte bijeenkomsten waren fijn.”

“Kinderen vinden de boeken leuk en luisteren lezen stimuleert de kinderen heel erg. Meer plezier in lezen.”

En nu?

- De opleiding ‘Leesplezier voor kinderen met een leesprobleem in de Bibliotheek op school’ voor leesconsulenten wordt ontwikkeld door de Koninklijke Bibliotheek. Deze is vanaf najaar 2017 te volgen door leesconsulenten van de bibliotheek.
- Een uitgebreid verslag van de pilot is te vinden op <http://tinyurl.com/leesplezier>.
- Zelf aan de slag? Alle materialen komen medio 2017 beschikbaar in de toolkit Lezen en Expertise van www.debibliotheekopschool.nl voor professionals.

De leesontwikkeling van Cem loopt niet vanzelfsprekend. Het lezen van boeken, zoals vriendjes en klasgenootjes doen, kost erg veel moeite. Juist daarom is er voor hem de daisyspeler. Vrijwel dagelijks mag Cem luisteren naar boeken die ook door anderen worden gelezen. Zo blijft Cem bij en kan hij meepraten over boeken.

Cem is heel blij met de daisyspeler. Het is een fijn moment van de dag voor hem; even uit de drukte van de klas met de daisyspeler die er speciaal voor hem is.

